

Monumentnummer*: 515184

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 april 2000
Kadaster deel/nr 82729/158

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Heeg Súdwest-Fryslân Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Heeg

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Heeg A 2828

Omschrijving**

Inleiding

De VILLA "Rom Sicht" met bijpassende SERRE (links), houten BIJGEBOUW (achter) en BRUG met TOEGANGSHEK is in 1904 ontworpen door architect W.Z. de Jong uit Sneek in Eclectische stijl met decoraties in Art Nouveau stijl. Opdrachtgever was de invloedrijke palinghandelaar J. Visser uit Heeg. De gevelsteen vermeldt: "A. Visser Jzn., 1 september 1904". Aannemer was timmerman Sonsma uit Hemelum. De palingvisserij, een van de belangrijkste inkomstenbronnen in het gebied, bereikte haar hoogtepunt tegen het einde van de 19de eeuw. Met als gevolg een toename van de bevolking en de bebouwing. Er werd gebouwd aan stegen en doorgangen, maar ook aan de straatweg tussen Sneek en Lemmer en aan de Skatting, de (toen nog grint) weg die in noord-zuidelijke richting door het dorp loopt en het dorp met de straatweg verbond. Nehalve woonhuizen verrezen onder meer een gereformeerde kerk met pastorie, een zuivelfabriek en villa Veldzicht (thans Rom Sicht). De palinghandel, die al voor het begin van de Eerste Wereldoorlog begon te stagneren, hield op te bestaan aan het einde van de jaren twintig. Met de vestiging van watersport-activiteiten na de Tweede Wereldoorlog, werd een begin gemaakt met de ontwikkeling van de streek als watersportcentrum. Rom Sicht ligt aan de westzijde van de Skatting, aan de noordelijke rand van het dorp en is naar het oosten gericht. Het ligt op een trapeziumvormig, even opgehoogd perceel dat aan de zuidzijde direct aan de sloot grenst; de oppervlakte die door de huidige tuin in beslag wordt genomen, ligt binnen een groter perceel met dezelfde vorm: de totaaloppervlakte van de landerijen die toen bij Rom Sicht hoorden was veel groter dan nu het geval is. Voor de bouw zijn aan de zuid- en oostzijde de reeds bestaande sloten verbreed en aan de west- en noordzijde nieuwe

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gegraven. Het pand ligt ongeveer in het midden van de door bomen omzoomde tuin en is te bereiken via twee houten bruggen. De linker BRUG met houten dek heeft lage ijzeren leuning die in de vleugels van het gietijzeren TOEGANGSHEK met zijvoluten overgaan. De oorspronkelijk houten serre aan de zuidzijde, is in latere jaren in bijpassende stijl vergroot en van een andere kap voorzien. Hoofdgebouw en vernieuwde serre vormen een stilistische eenheid.

De aanleg van de achtertuin is niet meer oorspronkelijk. Van de oorspronkelijke aanleg in Landschapsstijl van de voortuin zijn nog enkele onderdelen origineel: onder meer de druppelvormige vijver en het relief. Deze restanten zijn voor de bescherming echter van ondergeschikt belang.

Buiten de bescherming van rijkswege vallen, wegens te geringe monumentale waarde, het loopbruggetje en het nieuwe koetshuis aan de zuidkant van het hoofdgebouw.

Omschrijving

De villa met bijgebouw heeft een L-vormige plattegrond. Het hoofdgebouw wordt gedekt door een afgeknot met leien belegd samengesteld dak met drie schoorstenen; in het dakschild twee kleine dakkapellen met bekroning; het bijgebouw wordt gedekt door een zadeldak met gegolfde pannen. De villa is uit bruine baksteen opgetrokken; voor de versieringen is gebruik gemaakt van pleisterwerk en geel/rode baksteen; de plint is even uitgemetseld; de goot rust op klossen; de gootlijst is versierd met geschilderde florale motieven. De voorgevel van het gebouw is asymmetrisch en bestaat uit een tuitgevel met gebroken frontons en tympaan met obelisk, en een (één bouwlaag hoog) geveldeel. Van rechts naar links zitten twee H-vensters met getoogde strekken van rode baksteen en aanzet-, en sluitstenen (met respectievelijk diamantkoppen- en triglifien-motief), waaronder trommelvelden met geschilderde florale motieven. De vensters hebben houten vaste zonblindes die vóór het bovenlicht zijn geplaatst; deze zijn van florale schilderijen voorzien. Naast de vensters is een portiek met spiegelvlakken links en rechts, een natuurstenen stoep van twee treden en een brede, houten toegangsdeur met panelen boven en onder en roosters in de middendelen. Links van de tuitgevel een driezijdige erker, waarin drie H-vensters, alle van dezelfde decoratieve elementen voorzien en met glas-in-lood in het bovenlicht. Boven de erker en daarvan gescheiden door een houten lijst met spiegelvakken, ligt een balkon met opengaande deuren en houten balustrade. De noordelijke zijgevel bestaat uit een tuitgevel met H-venster (op dezelfde wijze gedecoreerd als de vensters in de voorgevel) en een bouwdeel dat met het bijgebouw verbonden is en dat is voorzien van twee kleine tweedelige ramen. Op de piron is een windvaan met koperen friese adelaar en het jaartal 1904 geplaatst. In het dakschild boven de zuidgevel zitten een schoorsteen, een nieuwe dakkapel en een nieuw dakvenster. De oorspronkelijk houten serre aan de zuidzijde is in latere jaren in een bijpassende vormtaal in steen uitgevoerd en van een flauw hellend zadeldak met piron op de nok voorzien. Bij de verbouw van de serre zijn de gevels in dezelfde stijl uitgevoerd als het hoofdgebouw. In de voorgevel van de serre, zitten twee H-vensters en in de zuidgevel drie vensters, alle met glas-in-lood in het bovenlicht. Naast de serre zit in de zuidgevel een (origineel) H-venster. De vensterpartijen in de achtergevel zijn niet origineel. Het INTERIEUR van de villa is qua indeling deels nog origineel. Een aantal interieuronderdelen is oorspronkelijk, onder meer de paneeldeuren en de kasten op de gang, de marmeren schoorsteenmantel en het balkenplafond in de voorkamer, en de gestucte en eromheen geschilderde rozetten voor de hanglampen. De decoratieve motieven dragen de kenmerken van de Art Nouveau. Het houten BIJGEBOUW, dat tegelijk met het hoofdgebouw werd ontworpen en dat dienst deed als berging en washok, is qua exterieur niet meer geheel oorspronkelijk. Aan de noordzijde zitten vier T-vensters met in het midden een houten deur. Aan de zuidzijde zitten drie vierruitsvensters en in de krimp een deur. De indeling van het interieur is eveneens niet meer origineel.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Villa Rom Sicht, met bijpassende serre, houten bijgebouw en brug met toegangshek, gebouwd in 1904 te Heeg is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp;
- vanwege de bijzondere en overvloedige ornamentiek;
- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling;
- vanwege de situering verbonden met de bebouwingsontwikkeling in het dorp en de streek, als gevolg van de sterke groei van de palinghandel waarin de opdrachtgever van Rom Sicht in die tijd een zeer grote rol heeft gespeeld;
- voor het aanzien van het dorp;
- vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met het water, essentieel voor het transport binnen de palinghandel;
- vanwege de in grote mate aanwezig architectonische gaafheid van het exterieur en een aantal interieuronderdelen;
- vanwege de bijzonder fraaie ligging;
- in relatie tot de visuele en structurele gaafheid van de dorpse en landschappelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis